

at det i høj Grad fortjener Opmærksomhed, forinden det bliver gjort til Lov. Det er ganske rigtigt, som det ærede Medlem formodede, at det er Meningen dermed at stryge noget af det Ansvar bort, som for Tiden paahviler Jernbanerne, det er i høj Grad Meningen, og Begrundelsen deraf er den, at det Ansvar, som for Tiden paahviler Jernbanerne, naar man tager Hensyn til den faldne Højesteretsdom, maa siges at være saa omfattende, at det er udenfor al Rimelighed og ganske sikkert udenfor den Forudsætning, som laa til Grund for Lovens Vedtagelse i 1898. Forholdet er nemlig det, at man ved Loven af 1898 har stillet Jernbanerne paa en anden Maade end alle andre Virksomheder her i Landet, ikke blot med Hensyn til den Skade, der opstaar paa deres Grund, men ogsaa udenfor denne. Erstatningspligten paahviler jo ifølge det almindelige Skadeserstatningsprincip den, som har gjort Skaden, naar det kan paavises, at han har forvoldt Skaden forsætlig eller ved Uagtsomhed, medens man for Jernbanernes Vedkommende har foretaget den meget betydelige Afvigelse fra dette Princip, at der paa Forhaand er opstillet en Formodning om, at Skaden kan tilregnes Jernbanen som forsætlig eller uagtsom, saaledes at det bliver Jernbanens Sag at godtgøre, at Skaden ikke kunde være „afværget ved den Agtpaagivenhed og Omhu, som Jernbanedriften udkræver“ . . . Det vil i Virkeligheden sige, at man stiller Jernbanerne ganske blankt overfor ethvert Erstatningskrav, som rejses imod dem, for saa vidt de ikke er i Stand til positivt at bevise, at noget andet har foraarsaget Skaden.

Den vidtgaende Undtagelseslovgivning, man saaledes har iværksat ved Loven af 1898, skulde være motiveret deri, at Jernbanedriften er en særlig farlig Virksomhed i Modsætning til andre Virksomheder. Men fra den Betragtning tror jeg, at man efterhaanden maa se at tage Afstand. Jeg tror i det hele taget, at man maa begynde at anlægge et lidt andet Syn paa de saakaldte farlige Virksomheder, efterhaanden som Teknikken vinder frem i vort Samfund. De tekniske Virksomheder, som vi hver Dag, hver Time er afhængige af, kan det ikke nytte noget, at vi betegner som særlig farlige og vil underkaste en særlig omfattende Erstatningspligt. Det, der er Rimelighed i, er, at Jernbanen skal bære Ansvar for alt, hvad der passerer paa Jernbanens Grund, thi den er i Stand til indenfor sit eget Omraade

at paase, at alt er i den Orden, som det skal være. Det er den derimod ikke paa langt nær i samme Omfang overfor sine Naboer. Hvad nu specielt Brandfaren angaar, synes jeg, at Forholdet er det ganske simple, at naar der flyver en Gnist ud af en Skorsten, og den tænder Ild paa Naboejendommens Bygning eller paa dens Plantage, som det ærede Medlem særlig nævnede, saa vil Ejeren af det Hus, hvorfra Gnisten kom, ikke være erstatningspligtig, for saa vidt som Skorstenen er, som den skal være, og jeg ser ikke, hvorfor Lokomotivets Skorsten skulde være anderledes stillet i dette Tilfælde, naar man bare sørger for, at Lokomotivet er indrettet saaledes, som det overhovedet kan indrettes til Forebyggelse af Brandskade.

Det ærede Medlem (Westergaard) var bange for, at man, efter at denne Lov var blevet vedtaget, ved Anlæg af nye Baner vilde møde ganske anderledes store Krav fra Lodsejerne paa Erstatning for Ulemper ved Jernbaneanlægene, end der hidtil har været fremsat. Men det ærede Medlem overser ganske, at den nuværende Retstilstand er forholdsvis ny; der er anlagt overordentlig mange Baner, før Loven af 1898 blev vedtaget, uden at der den Gang rejstes særlige Krav om Erstatning for den Brandfare, der opstod, fordi et Lokomotiv kørte forbi. Jeg ser tværtimod saaledes paa Sagen, at hvis man ikke her i Rigsdagen kan blive enig om at begrænse det Ansvar, som man vil lægge paa Jernbanerne, til det rimelige, maa vi opgive at bygge flere Jernbaner, fordi Risikoen ellers i Virkeligheden bliver uoverkommelig; der kan ingen Tvivl være om, at det i modsat Fald for mange Privatbaner vil kunne virke fuldkommen ruinerende, naar man ser, hvilke Virksomheder der rundt omkring i Landet grænser op til Banerne, og det Spørgsmaal frembyder sig langt snarere, om det ikke er ganske nødvendigt for i det hele taget at have en Jernbanedrift, at denne Erstatningspligt faar en rimelig Begrænsning. Der er saa meget mere Grund til at give denne Erstatningspligt en rimelig Begrænsning, som den Skade, der kan opstaa, jo i de allerfleste Tilfælde vil kunne dækkes gennem Assurance, i hvert Fald for Bygningers, Varelageres og Løsøres Vedkommende; derimod har det ærede Medlem Ret i, at Afgrøden paa Mark og Plantager, som jo er dem, der interesserer det ærede Medlem mest, ikke kan assureres, eller, rettere sagt, den Erstatning, man kan faa for en brændt Plantage, indskrænker sig, saa vidt jeg ved, til den